

Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit 11 juni 2024, ZK-0000064018 houdende tijdelijke vrijstelling op grond van artikel 38 van de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden ter bescherming van de onbedekte teelt van druif voor de beheersing van suzuki-fruitvlieg (Tijdelijke vrijstelling ter bescherming van de onbedekte teelt van druif tegen suzuki-fruitvlieg (*Drosophila suzukii*), 2024)

De Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,

handelende in overeenstemming met de Minister van Infrastructuur en Waterstaat;

Gelet op artikel 38 van de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden en artikel 53 van de Verordening (EG) nr. 1107/2009 van het Europese Parlement en de Raad van 21 oktober 2009 betreffende het op de markt brengen van gewasbeschermingsmiddelen en tot intrekking van de Richtlijnen nr. 79/117/EEG en 91/414/EEG van de Raad (PbEU 2009, L 309);

BESLUIT:

Artikel 1

Tijdelijke vrijstelling als bedoeld in artikel 38 van de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden en artikel 53 van Verordening (EG) nr. 1107/2009 wordt verleend het gebruik van Tracer ter bescherming van de onbedekte teelt van druif tegen suzuki-fruitvlieg (*Drosophila suzukii*).

Artikel 2

Aan de vrijstelling bedoeld in artikel 1 zijn de in de bijlage bij dit besluit opgenomen voorschriften en beperkingen verbonden.

Artikel 3

Dit besluit treedt in werking op 15 juli 2024 en vervalt op 31 oktober 2024.

Artikel 4

Dit besluit wordt aangehaald als: Tijdelijke vrijstelling ter bescherming van de onbedekte teelt van druif tegen suzuki-fruitvlieg (*Drosophila suzukii*), 2024.

Dit besluit zal met de toelichting in de Staatscourant worden geplaatst.

De Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,
P. Adema

Bezwaar

Als u het niet eens bent met deze beslissing, kunt u binnen zes weken na dagtekening van dit besluit digitaal of schriftelijk een bezwaarschrift indienen.

Een digitaal bezwaarschrift kunt u indienen via 'mijn.rvo.nl'. Om in te loggen heeft u uw gebruikerscode en wachtwoord nodig, voor de ondertekening een TAN-code. Bij een digitaal bezwaarschrift stuurt u een kopie van dit besluit mee als pdf-bestand of u stuurt een kopie per post na.

Als u schriftelijk bezwaar wilt maken, stuurt u het ondertekende bezwaarschrift naar de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, afdeling Juridische Zaken, Postbus 40219, 8004 DE Zwolle. Bij een schriftelijk bezwaar stuurt u een kopie van dit besluit mee met uw bezwaarschrift.

Op mijn.rvo.nl/bezwaar vindt u meer belangrijke informatie over het digitaal en schriftelijk indienen van een bezwaarschrift.

Meer informatie

Heeft u nog vragen over uw bezwaarschrift, kijk dan op de website: mijn.rvo.nl. of bel: 088 042 42 42 (lokaal tarief).

BIJLAGE: WETTELIJK GEBRUIKSVOORSCHRIFT TRACER (12567)

Wettelijk Gebruiksvoorschrift

Het middel is uitsluitend toegelaten als insectenbestrijdingsmiddel voor het professionele gebruik door middel van een gewasbehandeling in de volgende toepassingsgebieden (volgens Definitielijst toepassingsgebieden versie 2.1, Ctgb juni 2019) onder de hierna vermelde toepassingsvoorwaarden

Toepassingsgebied	Te bestrijden organisme	Dosering (middel) per toepassing	Maximale dosering (middel) per toepassing	Maximaal aantal toepassingen per teeltcyclus	Minimum interval tussen toepassingen in dagen	Veiligheidstermijn in dagen
druif (onbedekt)	suzuki-fruitvlieg ¹	0,02%	80 ml/ha ²	4	10	14

¹ *Drosophila suzukii*

² Toepassing van het middel alleen op het deel van het gewas waar zich druiventrossen bevinden.

Artikel 1

- De koop van dit middel voor gebruik in de teelt van druif is verboden tenzij de koper bij de koop een melding doet bij een distributeur die is geregistreerd bij Stichting Certificatie Distributie in Gewasbeschermingsmiddelen, Stichting CDG.
- De koper toont bij de melding aan:
 - De hoeveelheid areaal van de betreffende teelt(en) waarvoor deze melding doet op basis van de meest actuele gegevens van de jaarlijkse Landbouwtelling en Gecombineerde opgave¹².
 - Dat deze kan voldoen aan de in dit Wettelijk Gebruiksvoorschrift (WG) gestelde eisen ten aanzien van driftreductie:
 - Met welke driftreducerende techniek, zoals gespecificeerd in de DRT lijst³, koper zelf zal voldoen aan de vereiste driftreductie (99% danwel 97,5% danwel 95%)
 - De koper overlegt daartoe een SKL⁴ keuringsrapport niet ouder dan 3 jaar, waarbij de koper aangeeft of zoals de DRT-lijst voor de vereiste driftreductie voorschrijft aanvullend gebruik wordt gemaakt van 'Suzuki-fruitvlieggaas'.
 - In afwijking van het genoemde onder lid 2 sub c ii. wordt voor spuitapparatuur niet ouder dan 3 jaar een aanschafbewijs overlegd waaruit blijkt dat het spuittoestel voldoet aan de in dit WG gestelde eisen ten aanzien van driftreductie.
 - In afwijking van het genoemde onder lid 2 sub c i. geeft de koper in het geval dat hij de bespuiting door een loonwerker laat uitvoeren aan welke loonwerker er zal voldoen aan de vereiste driftreductie.
 - Dat deze kan voldoen aan de teeltvrije zone zoals voorgeschreven (300 cm bij het gebruik van 99% driftreductie in percelen die grenzen aan oppervlaktewater, of 450 cm bij het gebruik van 95% driftreductie bij percelen die niet grenzen aan oppervlaktewater, of 300 cm bij het gebruik van 97,5% driftreductie bij percelen die niet grenzen aan oppervlaktewater) middels een ondertekende eigenverklaring waarin verklaard wordt dat de te behandelen percelen beschikken over de juiste teeltvrije zone.
 - In afwijking van het genoemde onder lid 2 sub a tonen die telers die niet door de rijksdienst voor ondernemend Nederland (RVO) zijn aangeschreven voor het doen van de gecombineerde opgave hun areaal aan door middel van de contributienota van de Vereniging Nederlandse Wijn Producenten (VNWP). Van deze nota moet tenminste leesbaar zijn de tenaamstelling en de grondslag van het areaal waar de nota op is gebaseerd.

Artikel 2: gebruik of voorhanden hebben

Het is verboden om dit middel voorhanden te hebben voor gebruik in de teelt van druif of in die teelt te gebruiken zonder aan de eisen te voldoen genoemd onder artikel 1.

Artikel 3: verkoop

Het is verboden dit middel te verkopen voor gebruik in de teelt van druif aan een koper die niet aantoonbaar dat hij voldoet aan de eisen genoemd onder artikel 1. Verkoop vindt plaats volgens het

¹ <https://www.rvo.nl/onderwerpen/gecombineerde-opgave>

² <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2024-5331.html>

³ Vaststellen driftreductie spuittechnieken | Informatiepunt Leefomgeving (iplo.nl)

⁴ Stichting Kwaliteitseisen Landbouwtechniek

regime van gecontroleerde distributie van de Stichting CDG.

Artikel 4: toepassen

Om in het water levende organismen te beschermen is toepassing van het middel in de teelt van druiven in percelen die grenzen aan oppervlaktewater uitsluitend toegestaan indien op het gehele perceel gebruik gemaakt wordt van een techniek uit tenminste de klasse DRT99 in combinatie met een teeltvrije zone van tenminste 300 centimeter gemeten vanaf het midden van de laatste bomenrij of de laatste boom in de rij tot aan de insteek van de sloot / perceelgrens.

Gevaarlijk voor bijen. Om de bijen en andere bestuivende insecten te beschermen mag u dit product niet gebruiken op in bloei staande gewassen. Gebruik dit product niet op plaatsen waar bijen actief naar voedsel zoeken. Gebruik dit product niet in de buurt van in bloei staand onkruid. Verwijder onkruid voordat het bloeit.

Om niet tot de doelsoorten behorende geleedpotigen/insecten te beschermen is toepassing van het middel in de teelt van druiven in percelen die niet grenzen aan oppervlaktewater uitsluitend toegestaan indien op het gehele perceel gebruik gemaakt wordt van:

- een techniek uit tenminste de klasse DRT95 in combinatie met een teeltvrije zone van tenminste 450 centimeter gemeten vanaf het midden van de laatste bomenrij of de laatste boom in de rij tot aan de perceelgrens; of
- een techniek uit tenminste de klasse DRT97,5 in combinatie met een teeltvrije zone van tenminste 300 centimeter gemeten vanaf het midden van de laatste bomenrij of de laatste boom in de rij tot aan de perceelgrens.

Let op: dit middel kan schadelijk zijn voor natuurlijke vijanden. Raadpleeg deskundigen (uw leverancier van natuurlijke vijanden, de producent van dit middel, uw adviseur) over het gebruik van dit middel in combinatie met het gebruik van natuurlijke vijanden.

TOELICHTING

1 Algemeen

Artikel 53 van Verordening (EG) nr. 1107/2009 van het Europese Parlement en de Raad van 21 oktober 2009 betreffende het op de markt brengen van gewasbeschermingsmiddelen en tot intrekking van de Richtlijnen nr. 79/117/EEG en nr. 91/414/EEG van de Raad (PbEU 2009, L 309) (hierna: Verordening (EG) nr. 1107/2009) en artikel 38 van de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Wgb) maken het mogelijk in bijzondere omstandigheden tijdelijke vrijstelling te verlenen van het verbod om een niet toegelaten gewasbeschermingsmiddel binnen Nederland te brengen, op de markt te brengen, voorhanden te hebben of te gebruiken.

Tijdelijke vrijstelling kan worden verleend als een maatregel nodig blijkt voor een gecontroleerd en beperkt gebruik ter beheersing van een noodsituatie die op geen enkele andere redelijke manier te bestrijden is.

2 Adviezen

2.1 Landbouwkundig advies

De Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) heeft een landbouwkundig advies opgesteld bestaande uit (a) een onderbouwing van de noodsituatie op het gebied van gewasbescherming en (b) een advies over de naleefbaarheid en handhaafbaarheid van de door het Ctgb voorgeschreven risico reducerende maatregelen / restrictiezinnen.

2.1.1 Noodsituatie op het gebied van gewasbescherming

Gevaar

Suzuki-fruitvlieg komt verspreid over het hele land voor. Vraat van larven in druiven veroorzaakt arijn, doordat azijnbacteriën zich vestigen in de beschadigde plekken. De druif wordt door de larve beschadigd waardoor ook andere fruitvliegen de druif aantasten. De beschadigde druiven zijn ook gevoelig voor een aantasting door grauwe schimmel *Botryotinia fuckeliana*. De druiven worden bruin en rotten weg. Zo kan een hele oogst mislukken. Een aantasting kan zich ook pas openbaren tijdens de vinificatie.

Aantasting door suzuki-fruitvlieg vindt plaats wanneer de druiven rijpen, van augustus tot en met oktober. Schade in rode druiven geeft een opbrengstverlies van 15-100%. In witte (inclusief gris) druiven ligt het verlies in opbrengst rond de 15%. In zowel rode als witte rassen zal de hoeveelheid geoogste druiven lager zijn, waardoor minder wijn kan worden geproduceerd. Ook is extra arbeid nodig om aangetaste druiven uit te sorteren. Dit resulteert in een lagere financiële opbrengst doordat de productiekosten per geproduceerde fles wijn toenemen.

Alternatieven

Maatregelen

Hygiënische maatregelen worden genomen door het verwijderen van druivenafval uit de wijngaard en door geen composthoop in de buurt van de wijngaard aan te leggen. Vrijhangende trossen en een kort gemaaide ondergrond zorgen voor minder schaduw en vocht, waardoor de suzuki-fruitvlieg zich minder makkelijk kan vestigen. Ook het verwijderen van waardplanten zoals braam in de directe omgeving in o.a. singels, verminderen de mogelijkheden voor verdere opbouw van de populatie.

Het moment van aantasting kan door innetten worden uitgesteld, waardoor de aantasting uiteindelijk lager uitkomt. De fijnmazige netten veroorzaken een hoger vochtgehalte, waardoor problemen met de schimmel *Botrytis* kunnen ontstaan.

De trossen kunnen ingepakt worden in druiventroszakjes die bescherming bieden tegen wespen- en vogelvraat. Er zijn zakjes beschikbaar die tevens bescherming bieden tegen suzuki-fruitvlieg. Dit brengt extra arbeidskosten met zich mee wat niet door elke wijngaard opgebracht kan worden.

Monitoring met vallen met een lokstof en het gebruik van een klimaatmodel aan de hand van het aantal graaddagen om de populatiedruk te kunnen voorspellen, helpen om tijdig extra alert te zijn.

Er loopt onderzoek naar de mogelijkheid om sluipwespen in te zetten voor de beheersing van suzuki-fruitvlieg. Deze maatregel is nog in ontwikkeling.

Toegelaten gewasbeschermingsmiddelen en goedgekeurde basisstoffen

In de onbedekte teelt van druif zijn verschillende insecticiden toegelaten. Deze middelen hebben geen tot onvoldoende werking tegen suzuki-fruitvlieg of er gelden beperkingen waardoor deze middelen niet voldoen, of niet beschikbaar zijn om suzuki-fruitvlieg te beheersen.

Talk is als basisstof goedgekeurd in de teelt van druif waarbij nevenwerking tegen o.a. suzuki-fruitvlieg aannemelijk is. Het heeft een afstotende werking (d.m.v. een fysieke barrière). De toepassing van talk geeft een residu, het is niet bekend of dit residu effect heeft op de vinificatie.

Met de toepassing van deze maatregelen en middelen kan de suzuki-fruitvlieg niet afdoende bestreden worden.

Bijzondere omstandigheden

De werkzame stof spinosad is goedgekeurd tot 30 april 2023 (lijst van goedgekeurde werkzame stoffen van Verordening (EG) nr. 1107/2009). De toelatinghouder streeft ook in Nederland naar een toelating in druif. Na de renewal van de werkzame stof, die eind 2023 verwacht wordt, zullen de herregistratiedossiers in 2024 ingediend worden. Daarnaast worden de mogelijkheden voor de toelating van een ander middel onderzocht. Deze middelen zijn niet beschikbaar in 2024.

NB: Sinds 1 juli 2017 geldt voor nieuwe vrijstellingsaanvragen dat er binnen drie jaar perspectief moet zijn op een oplossing. Voor vrijstellingsaanvragen die voor deze datum zijn ingediend, geldt deze termijn vooralsnog niet. De NVWA constateert dat sinds 2015 het verkrijgen van een reguliere toelating in Nederland van een middel op basis van cyantraniliprole zicht gaf op concreet perspectief, maar dat er geen sprake meer is van een kortstondige overbrugging naar een reguliere oplossing. Vanuit het belang van de transitie naar een weerbaar teeltsysteem, zoals beschreven in de Toekomstvisie gewasbescherming 2030, is het gewenst dat de aanvrager op korte termijn inzet op alternatieven.

De aanvrager heeft aangegeven dat in Europa onderzoek plaats vindt naar sluipwespen voor toepassing in afgeschermd ruimten. Ook wordt de toepassing van steriele mannetjes van de suzuki-fruitvlieg onderzocht. Daarnaast vindt onderzoek plaats naar een alternatieve toedieningsmethode van insecticiden.

Conclusie

- Een landbouwtechnisch doelmatige onbedekte teelt van druif in Nederland wordt bedreigd door onvoldoende mogelijkheden tot beheersing van suzuki-fruitvlieg;
- Een landbouwtechnisch doelmatige onbedekte teelt van druif is met het beschikbare pakket aan maatregelen en middelen niet mogelijk;
- Er is perspectief voor de toelating van een middel op basis van spinosad in de onbedekte teelt van druif.

De tijdelijke vrijstelling van Tracer voor het beheersen van suzuki-fruitvlieg in de onbedekte teelt van druif voldoet aan de criteria voor een noodsituatie op het gebied van gewasbescherming.

2.1.2 Naleefbaarheid en handhaafbaarheid van de toepassingsvoorwaarden

De NVWA heeft een inschatting gemaakt van de mate waarin de voorgeschreven risico reducerende maatregelen nageleefd zullen worden. De NVWA heeft dit gedaan op basis van informatie van de aanvrager, een inschatting van andere overwegingen van de teler om zich wel of niet aan de gebruiksvoorschriften te houden, en eerdere inspectieresultaten.

De verwachte naleving door de teler is laag.

De NVWA heeft op basis van de mogelijkheden op toetsing van de naleving door bedrijfscontrole, toepassingscontrole (heterdaad) en monsternamen een inschatting gemaakt van de handhaafbaarheid van de toepassingsvoorwaarden.

De mogelijkheid voor het uitoefenen van toezicht (handhaafbaarheid) is matig.

Conclusie op basis van de resultante van de verwachte naleving (naleefbaarheid) en de mogelijkheid om toezicht uit te oefenen (handhaafbaarheid): slecht.

Eindconclusie NVWA

Op basis van de beoordeling van de noodsituatie op het gebied van gewasbescherming en de beoordeling van de naleefbaarheid en handhaafbaarheid van de voorgeschreven risico reducerende maatregelen/restricties adviseert de NVWA dringend een vrijstelling van het gewasbeschermingsmiddel Tracer in de teelt van druif niet te verlenen.

2.3 Risicobeoordeling

Het College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Ctgb) heeft een advies opgesteld waarin de vraag wordt beantwoord of er sprake is van aanvaardbare risico's.

Humane toxiciteit

Voldoet aan de eisen.

Volksgezondheid

Voldoet aan de eisen.

Gedrag in het milieu

Voldoet aan de eisen.

Ecotoxiciteit

Voldoet aan de eisen met inachtneming van de volgende risicoreducerende maatregelen / restrictiezin-
nen:

Het risico voor waterorganismen is acceptabel met de volgende restrictiezin:

Om in het water levende organismen te beschermen is toepassing van het middel in de teelt van druiven in percelen die grenzen aan oppervlaktewater uitsluitend toegestaan indien op het gehele perceel gebruik gemaakt wordt van een techniek uit de klasse DRT99 in combinatie met een teeltvrije zone van tenminste 300 cm gemeten vanaf het midden van de laatste bomenrij of de laatste boom in de rij tot aan de insteek van de sloot / perceelgrens.

Gevaarlijk voor bijen. Om de bijen en andere bestuivende insecten te beschermen mag u dit product niet gebruiken op in bloei staande gewassen. Gebruik dit product niet op plaatsen waar bijen actief naar voedsel zoeken. Gebruik dit product niet in de buurt van in bloei staand onkruid. Verwijder onkruid voordat het bloeit.

Om niet tot de doelsoorten behorende geleedpotigen/insecten te beschermen is toepassing van het middel in de teelt van druiven in percelen die niet grenzen aan oppervlaktewater uitsluitend toegestaan indien op het gehele perceel gebruik gemaakt wordt van:

- een techniek uit tenminste de klasse DRT95 in combinatie met een teeltvrije zone van tenminste 450 centimeter gemeten vanaf het midden van de laatste bomenrij of de laatste boom in de rij tot aan de perceelgrens; of
- een techniek uit tenminste de klasse DRT97,5 in combinatie met een teeltvrije zone van tenminste 300 centimeter gemeten vanaf het midden van de laatste bomenrij of de laatste boom in de rij tot aan de perceelgrens.

Let op: dit middel kan schadelijk zijn voor natuurlijke vijanden. Raadpleeg deskundigen (uw leverancier van natuurlijke vijanden, de producent van dit middel, uw adviseur) over het gebruik van dit middel in combinatie met het gebruik van natuurlijke vijanden.

Conclusie

Het College constateert dat er na het nemen van risicoreducerende maatregelen / het inachtnemen van restrictiezinnen zoals vermeld geen risico verbonden is aan de vrijstelling.

Advies

Gezien het risico adviseert het College een vrijstelling ex artikel 38 Wgb van het gewasbeschermingsmiddel Tracer in de onbedekte teelt van druif te verlenen onder vermelding van de risicoreducerende maatregelen / het inachtnemen van restrictiezinnen.

3 Overwegingen

Ik constateer dat de vrijstelling al vele jaren eerder is verleend, waardoor in feite niet kan worden gesproken over een onvoorziene noodsituatie. Ik constateer dat de gebruiksvoorschriften die worden gesteld in het verleden door (een aantal van) de druiventelers niet goed zijn nageleefd. Ik constateer echter ook dat er op dit moment geen alternatieven zijn voor de bestrijding van de suzuki-fruitvlieg in druif.

Alles overwegende, en in het bijzonder de laatste inzichten van de cijfers van de NVWA inspecties uit 2023, die een serieuze afname van het aantal geconstateerde afwijkingen laten zien, heb ik besloten om op grond van artikel 38 van de Wet gewasbeschermingsmiddelen nog éénmaal een tijdelijke vrijstelling te verlenen voor het gebruik van het gewasbeschermingsmiddel Tracer voor het bestrijden van de suzuki-fruitvlieg in de teelt van druif.

Ik vind naleving van de gebruiksvoorschriften van gewasbeschermingsmiddelen door de gehele agrarische sector essentieel. Gezien de inspectieresultaten van de NVWA van de afgelopen jaren op het gebied van de naleving van de vrijstellings-voorwaarden, verwacht ik een aantoonbare additionele inzet van de NFO en de druiventelers om de afspraken na te komen. Anders is veilig gebruik niet meer gegarandeerd en ontstaan er risico's voor het milieu. Tevens verwacht ik van de sector een proactieve en tijdige inzet op communicatie naar haar leden en de agrarische adviseurs om het belang van juiste naleving van de voorschriften extra te benadrukken. Om ordentelijk gebruik en correcte naleving optimaal te stimuleren, stel ik het verplicht dat de levering van de beide middelen plaatsvindt via gecontroleerde distributie.

Het vervolg voor het gebruik van Tracer in de druiventeelt kan niet anders zijn dan een reguliere toelating, immers: dit is de laatste vrijstelling die ik als Minister van LNV zal verlenen. De sector is meermaals gewezen op het feit dat alle mogelijkheden moeten worden benut om middelen regulier toegelaten te krijgen.

In het Wettelijk Gebruiksvoorschrift (zie bijlage bij dit besluit) zijn de risico reducerende maatregelen overgenomen die door het Ctgb zijn voorgesteld.

Vrijstelling voor de toepassing van Tracer in de teelt van druif werd eerder verleend:

- 16 juni 2015, Staatscourant 23 juni 2015 nr. 17050;
- 1 juni 2016, Staatscourant 10 juni 2016, nr. 29887;
- 11 april 2017, Staatscourant 24 april 2021 nr. 22682;
- 15 mei 2018, Staatscourant 24 mei 2018 nr. 28367;
- 27 april 2019, Staatscourant 7 mei 2019 nr. 25241;
- 1 mei 2020, Staatscourant 11 mei 2020 nr. 25484;
- 26 april 2021, Staatscourant 4 mei 2021 nr. 22294;
- 3 juni 2022, Staatscourant 9 juni 2022 nr. 15370;
- 29 maart 2023, Staatscourant 8 mei 2023 nr. 13126.

4 Besluit

In afwijking van het advies van de NVWA en het advies van het Ctgb overnemend, heb ik in overeenstemming met de Minister van Infrastructuur en Waterstaat, besloten om op grond van artikel 38 van de Wgb tijdelijke vrijstelling te verlenen voor het gebruik van het gewasbeschermingsmiddel Tracer ter bescherming van de onbedekte teelt van druif tegen suzuki-fruitvlieg.

Dit besluit treedt in werking op 15 juli 2024 en vervalt op 31 oktober 2024.

De Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,
P. Adema